

Helena Kanková

Správa z odborného seminára „Aplikácia nástrojov medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce v trestných veciach“

V súvislosti s členstvom Slovenskej republiky v OECD a hodnotením implementácie Dohovoru OCED o podplácaní zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách do právneho poriadku a aplikačnej praxe Slovenskej republiky vo Fáze 3, ktoré prebiehalo v období od septembra 2011 do júna 2012, pre Slovenskú republiku vyplynuli odporúčania následne premietnuté do súvisiacich úloh schválených uznesením vlády Slovenskej republiky č. 137/2013.

V predmetnom uznesení vlády Slovenskej republiky boli Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky uložené úlohy v bodoch C.1. až C.6. zameraných na oblasť prevencie, odhaľovania a vyšetrovania korupcie vrátane korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, ako aj na ochranu oznamovateľov korupčného správania. Gestorom úloh vyplývajúcich z implementácie uvedeného dohovoru OECD a súvisiacich odporúčaní v podmienkach Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru.

Z dôvodu zabezpečenia plnenia úlohy v bode C.4. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 137/2013 v znení *„zabezpečiť školenia a vzdelávacie programy pre policajtov špecializovaných vyšetrovacích zložiek zameraných na boj proti korupcii a s ňou súvisiacou legalizáciou príjmov z trestnej činnosti s využitím poznatkov z aplikačnej praxe krajín s vysokou úspešnosťou odhaľovania a vyšetrovania korupcie v medzinárodných obchodných transakciách“* oddelenie medzinárodnej spolupráce Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru zorganizovalo 28. apríla 2014 v Centre účelových zariadení – stredisku Smrekovec na Donovaloch odborný seminár s názvom „Aplikácia nástrojov medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce v trestných veciach“.

Na odbornom seminári tematicky orientovanom na právnu pomoc vo vzťahu k cudzine a na spoločné vyšetrovacie tímy sa zúčastnili nominovaní vyšetrovatelia i operatívni pracovníci z jednotlivých organizačných zložiek Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru. Lektorskú činnosť zabezpečovali skúsení experti z medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky Mgr. Alica Kováčová, PhD., riaditeľka odboru, a Mgr. Branislav Boháčik, prokurátor. K odbornej úrovni seminára svojou prednáškou prispel aj viceprezident Eurojustu¹ JUDr. Ladislav Hamran.

Konceptný zámer odborného seminára vychádzal z medzinárodného právneho rámca vymedzujúceho podmienky zriadenia a zabezpečenia funkcionality spoločných vyšetrovacích tímov, z legislatívnych predpokladov využívania inštitútu právnej pomoci vo vzťahu k cudzine, ako aj z praktických aspektov aplikácie uvedených nástrojov medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov medzinárodného charakteru. Odborný seminár otvoril vedúci oddelenia medzinárodnej spolupráce NAKA Prezídia Policajného zboru pplk. Ing. Adrián Havelka, ktorý v krátkosti predstavil lektorov a oboznámil prítomných s programom odborného seminára.

Nasledovala prednáška riaditeľky medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky Mgr. Alice Kováčovej, PhD., ktorá v úvode prezentovala medzinárodný rámec, národné legislatívne prostredie a inštitucionálne podmienky využívania inštitútu vzájomnej právnej pomoci pre potreby získavania dôkazov v trestnom konaní a procedurálne

---

¹ <http://www.euroinfo.gov.sk/jednotka-pre-sudnu-spolupracu-europskej-unie-eurojust/?pg=2>

obmedzenia pri jeho uplatňovaní v oblasti medzinárodnej právnej spolupráce v trestných veciach. V tejto súvislosti konkretizovala aj procesné úkony pri zabezpečovaní dôkazov medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach, zákonné predpoklady umožňujúce zaistenie a odovzdanie dôkazov, vzájomné uznávanie dôkazov, ako aj podmienky zaistenia dôkazov v súlade s aplikáciou zákona o európskom zatykácom rozkaze č. 154/2010 Z. z.

Druhú časť prednášky Mgr. Alica Kováčová, PhD., orientovala na právne predpoklady kreovania spoločných vyšetrovacích tímov a zabezpečenia podmienok ich efektívnej funkcionality, s dôrazom na zákonné získavanie a používanie dôkazov v rámci medzinárodnej justičnej spolupráci v trestných veciach. V tejto súvislosti konkretizovala aj právny nástroj medzinárodnej spolupráce medzi Spojenými štátmi americkými a členskými štátmi Európskej únie na uľahčenie vyšetrovania a stíhania trestných činov, ako aj spoločné špeciálne vyšetrovacie tímy vytvárané medzi colnými správami v súlade s dohovorom vypracovaným na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami. Vo svojej prednáške zdôraznila aj význam spoločných vyšetrovacích tímov pri vykonávaní vyšetrovacích úkonov, ako aj fakt, že uzatváranie dohody medzi zmluvnými stranami a vytváranie spoločných vyšetrovacích tímov je výlučne v právomoci medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

V rámci odborného seminára vystúpil aj Mgr. Branislav Boháčik, prokurátor medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý na konkrétnych príkladoch z praxe poukázal na vybrané problémy medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce v trestných veciach. Praktické skúsenosti z aplikácie inštitútu právnej pomoci vo vzťahu k cudzine prezentoval v teoretickej rovine aj na príkladoch z pôsobenia na medzinárodnom odbore Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Vo svojom vystúpení poukázal aj na zákonné predpoklady a podmienky aplikovateľnosti tohto inštitútu v podmienkach Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru. Prednáška Mgr. Branislava Boháčika bola vysoko ocenená zo strany účastníkov seminára, pretože využívanie nástrojov medzinárodnej právnej spolupráce ilustroval interaktívnou formou na praktických prípadoch z oblasti medzinárodnej trestnej činnosti.

Na odborný seminár prijal pozvanie aj súčasný viceprezident Eurojustu JUDr. Ladislav Hamran. Vo svojej prednáške, tematicky zameranej na spoluprácu Eurojustu s národnými orgánmi v oblasti spoločných vyšetrovacích tímov, ilustroval spoločné vyšetrovacie tímy na úrovni teoretických poznatkov, obsahového zamerania, ako aj praktických postupov z hľadiska zabezpečenia ich financovania a plnej funkcionality. V rámci prednášky poukázal aj na potenciál Eurojustu vyplývajúci z analýzy praktických poznatkov, skúseností a osvedčených postupov z využívania spoločných vyšetrovacích tímov na európskej úrovni.

V ďalšej časti prezentoval postavenie a kompetencie Eurojustu, pričom zdôraznil jeho význam pri podpore a koordinácii trestného stíhania závažnej cezhraničnej a organizovanej trestnej činnosti v rámci justičných orgánov členských štátov Európskej únie. V tomto smere vyzdvihol aj poslanie Eurojustu podporovať orgány činné v trestnom konaní pri vykonávaní medzinárodnej právnej pomoci, uplatňovaní európskeho zatykača, využívaní spoločných vyšetrovacích tímov, sprostredkovaní koordinačných stretnutí a rozvoji medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach.

Na záver odborného seminára pplk. Ing. Adrián Havelka, vedúci oddelenia medzinárodnej spolupráce NAKA Prezídia Policajného zboru poďakoval lektorom za hodnotné prezentácie a zúčastneným za aktívny a tvorivý prístup v priebehu seminára.

Hlavným cieľom odborného seminára zorganizovaného pre potreby NAKA Prezídia Policajného zboru bolo zefektívnenie využívania dostupných nástrojov, metód a osvedčených postupov medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestnej činnosti v pôsobnosti NAKA Prezídia Policajného zboru, rozširovanie poznatkov a informácií

o medzinárodnej spolupráci v trestných veciach a skvalitnenie vzájomných vzťahov so zástupcami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a vedenia Eurojustu.

Úspešnosť boja s trestnou činnosťou kladie vysoké nároky na jej odhaľovanie, dokumentovanie a vyšetrovanie, na spoluprácu a súčinnosť orgánov činných v trestnom konaní, na odbornú pripravenosť polície, ako aj na kvalitu medzinárodnej spolupráce. Včasná a aktuálna koordinácia činností, súčinnosť a spolupráca na národnej, európskej a medzinárodnej úrovni, s dôrazom na získavanie, preverovanie a výmenu aktuálnych poznatkov, informácií, ako aj praktická realizácia úkonov trestného konania a získavania dôkazov v rámci medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach nadobúda v tomto procese strategický význam.

Odborný seminár, prioritne zameraný na skvalitnenie medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce organizačných zložiek NAKA P PZ, odrážal tieto potreby v boji so závažnými formami medzinárodnej trestnej činnosti vrátane korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, ako aj výzvy, ktoré musí Slovenská republika plniť v súlade s členstvom v Európskej únii a medzinárodných organizáciách, akou je aj OECD.

Právny rámec, ktorý vymedzuje poskytovanie právnej pomoci v trestných veciach, obsahuje príloha č. 1 tohto dokumentu. Príloha č. 2 tohto dokumentu poskytuje prehľad právnych predpokladov na zriadenie a využívanie spoločných vyšetrovacích tímov.

Príloha č. 1

Právny rámec poskytovania právnej pomoci

Právny rámec poskytovania právnej pomoci v trestných veciach vymedzujú:

I. Multilaterálne medzinárodné zmluvy

- **Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach** (ETS 30), podpísaný 20. apríla 1959 v Štrasburgu, publikovaný pod č. 550/1992 Zb.
- **Dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach** (ETS 99), zo 17. 3. 1978, vo vzťahu k Slovenskej republike nadobudol platnosť 22. decembra 1996.
- **Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach**, (ETS182), z 8. 11. 2001, vo vzťahu k Slovenskej republike nadobudol platnosť 11. 5. 2005.
- **Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou EÚ v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii**, (MLA 2000), prijatý v Bruseli 29. 5. 2000, publikovaný pod č. 572/2006 Z. z.
- **Protokol k Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie**, publikovaný pod. č. 572/2006 Z. z.
- **Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda** zo dňa 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej

republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom odstraňovaní kontrol na spoločných hraniciach, podpísaný v Schengene dňa 19. 6. 1990, tzv. Schengenský vykonávací dohovor, kapitola 2 – Vzájomná pomoc v trestných veciach, články 48 – 53.

II. Bilaterálne zmluvy

Ustanovenia bilaterálnych zmlúv sú použité v tých v prípadoch, ak dožadujúca strana nie je signatárom ETS 030, ani MLA 2000, resp. aj v prípadoch, keď uľahčujú postup podľa uvedených dohovorov, t. j. ak bilaterálne zmluvy zabezpečujú vyšší štandard právnej pomoci, napr. bilaterálna zmluva Slovenskej republiky s Českou republikou publikovaná pod číslom 193/1993 Z. z., s Poľskou republikou publikovaná pod č. 28/1998 Z. z., s Rakúskou republikou publikovaná pod č. 51/1996 Z. z.

III. Vnútroštátna právna úprava

zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, piata časť – Právny styk s cudzinou, piata hlava – Právna pomoc vo vzťahu k cudzine

- § 531 – Vymedzenie predmetu: „Právnu pomocou sa rozumejú úkony po začatí trestného konania v SR vykonávané v cudzine na základe dožiadania slovenských orgánov alebo takéto úkony vykonávané na území SR na základe dožiadania cudzích orgánov, najmä doručovanie písomností, výsluch osôb a vykonávanie ďalších dôkazov“ a nasledujúce ustanovenia piatej časti Trestného poriadku.
- § 478 – Medzinárodné zmluvy: „Ustanovenia tejto časti (t. j. piatej časti Trestného poriadku) sa použijú, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak“.

IV. Zásada vzájomnosti (reciprocity) – bez zmluvného základu

Vzájomnosť je upravená v ustanovení § 479 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku.

V prípade, ak zmluvná základňa medzi štátmi neexistuje a je potrebné vybaviť žiadosť o právnu pomoc, dotknuté štáty si podmienky uplatnenia vzájomnosti deklarujú na konkrétny prípad (faktická vzájomnosť), t. j. dožiadaný štát poskytne právnu pomoc na základe záruky vzájomnosti poskytnutej príslušným orgánom dožadujúceho štátu.

Právne predpoklady na zriadenie a využívanie spoločných vyšetrovacích tímov

Právny rámec na zriadenie a využívanie spoločných vyšetrovacích tímov – JIT (Joint Investigation Team) tvoria nasledujúce právne akty:

I. Medzinárodná právna úprava

- **Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou EÚ v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii, (MLA 2000), publikovaný pod č. 572/2006 Z. z., najmä články 13, 15 a 16.**
- **Rámcové rozhodnutie Rady EÚ z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (2002/465/SVV), Ú.v. ES L 162, 20. 6. 2002.**
- **Druhý dodatkový k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach, publikovaný pod č. 165/2005 Z. z., najmä články 20 až 22 (Slovenská republika však na základe výhrady použítie týchto ustanovení o spoločnom vyšetrovacom tíme vylúčila.).**
- **Dohovor o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami z 18. 12. 1997 (tzv. Neapol II), najmä články 19 a 24.**
- **Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu z 15. 11. 2000 (Palermský dohovor), najmä článok 19.**
- **Dohoda o vzájomnej právnej pomoci medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými z 25. 6. 2003, najmä článok 5.**

II. Vnútroštátna právna úprava

- **Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, ustanovenie § 10 odsek 9, v zmysle ktorého**

„Policajtom sa na účely tohto zákona rozumie v rozsahu poverenia úkonov vyšetrovania aj zástupca príslušného orgánu iného štátu, orgánu Európskej únie alebo orgánu vytvoreného spoločne členskými štátmi Európskej únie, ktorý je zaradený do spoločného vyšetrovacieho tímu vytvoreného na základe dohody. Spoločný vyšetrovací tím sa môže zriadiť najmä, ak si vyšetrovanie trestného činu vyžaduje vykonať zložité úkony aj v inom štáte alebo vyšetrovanie trestného činu uskutočňuje niekoľko štátov, pričom okolnosti prípadu si vyžadujú ich koordinovaný a spoločný postup. Vedúci spoločného vyšetrovacieho tímu je vždy zástupca orgánu činného v trestnom konaní Slovenskej republiky; ostatné podmienky činnosti spoločného vyšetrovacieho tímu upravuje dohoda o jeho vytvorení. Orgánom oprávneným uzavrieť dohodu o vytvorení spoločného vyšetrovacieho tímu je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) po predchádzajúcom prerokovaní s ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“).

*pplk. Ing. Helena Kanková
starší referent špecialista
oddelenia medzinárodnej spolupráce
Národnej kriminálnej agentúry
Prezídia Policajného zboru
e-mail: Helena.Kankova@minv.sk*